

# Yeni Kapitalist Düzen Karşısında Anarşistler

Alfredo M. Bonanno

Mayıs, 1993

Yoldaşlar, bu konuşmaya başlamadan önce bir-birimizi daha iyi tanımak için birkaç söz söyleyelim. Konferanslarda, konuşan ile dinleyiciler arasında neredeyse her zaman bir engel oluşur. Dolayısıyla, bu engeli aşmak için bir anlaşmaya varmaya çalışmalıyız, çünkü burada sadece konuşup dinlemek için değil birlikte bir şeyler yapmak için bulunuyoruz. Ve bu akşam tartışılacak sorular göz önüne alındığında, bu ortak ilginin her zamankinden daha net olması gerekiyor. Çoğu zaman analizlerin karmaşıklığı ve ele alınan sorunların zorluğu, konuşan kişiyi dinleyenlerden ayırarak birçok yoldaşı edilgen boyuta iter. Aynı şey, bizi bir noktaya kadar ilgilendiren zor bir kitap okuduğumuzda da olur. Örneğin Anarşizm ve Post-Endüstriyel Toplum gibi bir başlığı olan kitabı vitrinde gördüğümde, satın alıp almayacağımdan pek emin değilim.

Bu yüzden anlaşmaya varmalıyız. Tartışılan sorunun görünüşünün ardında kuşkusuz karmaşık bir problem olsa da, anarşist ve devrimci yoldaşlar olarak ortak zemin bulabilmeliyiz. Bu, gerçekliği daha iyi anlamak için bazı analitik araçlar edinmemizi sağlamalı ve böylece eskisinden daha etkili biçimde hareket edebilmeliyiz. Devrimci bir anarşist olarak iki ayrı dünyada yaşamayı reddediyorum, yani teorik ve pratik olmak üzere; benim teorim pratiğimdir ve pratiğim de teorimdir.

Böyle bir giriş pek hoş karşılanmayabilir ve eski teorileri destekleyenleri kesinlikle memnun etmeyecektir. Ama dünya değişti. Bugün yeni bir insanlık durumuyla, yeni ve acı verici bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Bu durum entelektüel-zihinsel kapalılığa veya analitik aristokrasilere yer bırakamaz. Eylem artık teoriden ayrı bir şey değildir ve bu böyle olmaya devam edecektir. Dolayısıyla kapitalizmin dönüşümünden bir kez daha bahsetmek önemlidir. Çünkü gördüğümüz durum, daha şimdiden hızlı bir yeniden yapılanma sürecinden geçti.

Kendimizi böyle bir durumda bulduğumuzda, sözcüklerin bizi baştan çıkarmasına izin verme eğilimi gösteririz. Ve hepimiz, anarşistlerin lafa olan yatkınlığını biliyoruz. Elbette biz de eylem içindeyiz. Ancak bu gece sadece sözcükler söz konusu, bu yüzden onlarla sarhoş olma riskimiz var. Devrim, ayaklanma, yıkım, hepsi sözcüklerdir. Sabotaj – işte, başka bir sözcük. Aranızda geçirdiğim son birkaç günde çeşitli sorular duydum. Anlayabildiğim kadarıyla bazen kötü niyetle soruldular. Ama işin içine bir dilden diğerine çeviri giriyor ve ben kötü niyetli olmak istemem. Sadece analizlerimizin toplumsal soruna çözüm sağladığı konusunda kendimizi kandırmamızın önemli olduğunu söylemek istiyorum. Son birkaç gündür konuştuğum hiçbir yoldaşın da çözüme sahip olduğuna inanmıyorum.

Anarko-sendikalist yoldaşın işçi sınıfının merkeziyetçiliğine dayalı analizleri ya da onunla aynı fikirde görünmeyip isyancı bir müdahale öneren diğer yoldaşlar da dahil. Hayır, bu hipotezlerin hiçbiri gerçeğe sahip olduğunu iddia edemez. Anarşizmin bize öğrettiği şey, gerçeği savunduğunu iddia eden herkese karşı temkinli olmaktır. Bunu iddia eden herkes, kendisine anarşist dese bile, benim gözümde her zaman bir rahiptir. Herhangi bir söylem, basitçe varolanın bir eleştirisini formüle etmeyi amaçlamalıdır; ve bazen sözcüklere kapılıp gitsek de, harekete geçme arzusu bizi daha iyi bir hale getirir. Burada duralım ve tekrar düşünmeye başlayalım. Bize zulmeden varlığın yok edilmesi uzun bir yol olacaktır. Analizlerimiz, yıkıcı devrimci faaliyetimize devam edebilmek için küçük bir katkıdan başka bir şey değildir.

Öyleyse ne yapabiliriz? Anarşistler uzun zamandır kendilerine şunu soruyorlar: Kitlelerle nasıl temasa geçebiliriz? Bu tür tartışmalarda sık sık ortaya çıkan ve son birkaç gündür çeşitli vesilelerle duyduğum bir terim. Şimdi, bu soruna iki farklı şekilde yaklaşıldı. Geçmişte, anarşizm tarihi boyunca propaganda kavramı kullanılarak, yani kim olduğumuzu kitlelere anlatarak yaklaşıldı. Bu rahatça görebileceğimiz gibi, dünyadaki siyasi partilerin kullandığı yöntemdir. Böyle bir yöntem,

geleneksel anarşist propagandanın kullanımı, bana göre, tıpkı diğer ideolojilerin yayılmasında olduğu gibi, bugün zorlukla karşı karşıyadır. İnsanların artık ideolojiyle ilgilenmek istememelerinden ziyade, kapitalist yeniden yapılanmanın ideolojiyi anlamsız kılmasıyla ilgili. Ve burada açıkça ifade etmeliyim ki anarşistler mevzubahis yeni gerçekliği anlamakta güçlük çekmektedir ve bu uluslararası anarşist hareket içinde devam eden bir tartışma konusudur. İdeolojinin sonu, geleneksel anarşist propagandanın anlamsız hale geldiği bir duruma yol açıyor. Propagandanın etkinliği (ya da yanılması, hangisi olduğunu bilmiyoruz) ortadan kalktıkça, insanlarla doğrudan temas yolu belirliyor. Bu, somut mücadelelerden, daha önce bahsettiğimiz gündelik sorulardan oluşan bir yol, ama elbette sınırlarımızı aşamayız. Anarşistler küçük bir azınlıktır. Gürültü çıkararak veya reklam teknikleri kullanarak insanlara seslerini duyuramazlar. Dolayısıyla mesele en uygun iletişim araçlarını seçmek değil -çünkü bu bizi yeniden propaganda ve dolayısıyla ideoloji sorununa geri götürür- daha ziyade en uygun mücadele araçlarını seçmektir. Pek çok anarşist imkanları dahilinde ve kendilerini herhangi birinin uşağına dönüştürmeden, mevzubahis aracın ve yolun doğrudan saldırı olduğuna inanmaktadır.

Bir an için seksenlerin başındaki kapitalizmin durumu hakkında düşünmenizi rica ediyorum. Kapitalizm zor durumdaydı. Artan emek harcamaları, yerleşik tesislerin astronomik maliyetlerle yeniden yapılandırılması, katı bir pazar ve buna tepki olarak gelişen toplumsal mücadele olasılıklarıyla karşı karşıyaydı. Ve ardından, altı-yedi yıl sonraki koşulları ve kapitalizmin ne kadar hızlı değiştiğini düşünün. Tahmin edilemez biçimde tüm zorluklarını aştı ve dünya yönetiminin eşi benzeri görülmemiş ekonomik ve emperyalist programını başarıyla gerçekleştirdi. Belki şu anda öyle görünmüyor ama güç çemberini kapatmayı hedefleyen bu program hızla ilerliyor. Peki ne oldu? Böylesi zorluklara dolu bir durum nasıl bu denli hızlı ve radikal biçimde toparlanabildi?

Ne olduğunu hepimiz biliyoruz, bizi şaşırtan teknik tarafı değil. Temel olarak, üretim sürecine yeni bir teknoloji eklendi. İşçi maliyetleri düşürüldü, üretim programları değiştirildi, üretimde yeni güçler kullanıldı: bunları biliyoruz, kapitalist yeniden yapılanmanın bizi şaşırtan yönü bu değil. Bizi hayrete düşüren, emekçi sınıfın bu yeniden yapılandırmadaki ustaca kullanımınıdır. Çünkü bu her zaman kapitalizmin temel zorluğunu oluşturmuştur. Kapitalist cömertlik işçi sınıfına saldırıp parçalamayı, ülkenin dört bir yanına yaymayı, yoksullaştırmayı, moralini bozmayı ve etkisizleştirmeyi başarmıştır. Ta-

bii başta bunu yapmaktan korkuyordu, çünkü emek fiyatındaki düşüşler her zaman toplumsal mücadelelerin patlak vermesine işaret etmiştir. Ancak, akademik temsilcilerinin bir süredir ısrar ettiği gibi; tehlike artık yok ya da en azından ortadan kalkıyor. İşte bu yüzden insanları işten çıkarmanın da mümkün olduğu bir noktaya geldik, yeter ki bunu üretim sektörlerini değiştirerek yapın, yeter ki diğerleri açık bir zihniyet geliştirmeye hazır olsun ve bazı şeyleri tartışmaya başlasın. Ve tüm toplumsal güçler: partiler, sendikalar, sosyal hizmet görevlileri, baskı güçleri, okulun her düzeyi, kültür, gösteri dünyası, medya, Kapitalizmin yeni göreviyle başa çıkmak için harekete geçirildi. Bu emsali görülmemiş biçimde dünya çapında bir haçlı seferidir ve yeni insanı, yeni işçiyi şekillendirmeyi amaçlar.

Bu yeni insanın temel özelliği nedir? Şiddet yanlısı değil çünkü demokratik. Başkalarıyla bir şeyler tartışır, diğer görüşlere açıktır, ilişki kurmaya çalışır, sendikalara katılır, (elbette sembolik olanlar) greve gider. Peki ona ne oldu? Kimliğini kaybetmiştir. Artık gerçekte kim olduğunu bilmiyor. Sömürü ortadan kalktığı için değil, kendisine katılımcı olduğunu hissettiren yeni bir imaj sunulduğu için. Dahası, bir sorumluluk duygusu hissediyor. Ve bu toplumsal dayanışma adına yeni fedakarlıklar yapmaya hazır: uyum sağlamaya, işini değiştirmeye,

becerilerini kaybetmeye, kendisini bir insan ve işçi olarak yetersiz kılmaya hazır. Ve Kapitalizmin son on yılda sistematik olarak ondan istediği de buydu. Çünkü kapitalist yeniden yapılanmayla vasıflara ihtiyaç yoktur, sadece çalışma, esneklik ve hız için yetenek yeterlidir. Göz akıldan daha hızlı olmalı, kararlar sınırlı ve hızlı olmalıdır: kısıtlı seçenekler, basılması gereken birkaç düğme, uygulamada maksimum hız. Bir örnek vermek gerekirse, video oyunlarının bu projedeki önemini düşünün. Dolayısıyla, işçi merkezliyetçiliğinin acınası biçimde ortadan kaybolduğunu görüyoruz. Sermaye ayrıcalıklı dışlananlardan ayırma, yani iktidara dahil olanları sonsuza dek dışlanacaklardan ayırma yeteneğine sahiptir. İktidar derken sadece Devlet yönetimini değil, daha iyi yaşam koşullarına erişme olanağını da kastediyoruz.

Peki bu bölünmeyi destekleyen nedir? Ayrışmayı ne garanti eder? Bu, ihtiyaçların farklı şekillerde algılanmasında yatmaktadır. Çünkü bir an için düşünürseniz, eski usul sömürü biçiminde, sömüren de sömürülen de aynı şeyleri arzuluyordu. Sadece birinde vardı, diğesinde yoktu. Bu ayrımın inşası tam anlamıyla gerçekleştirilecek olursa, iki farklı türde arzu olacaktır, tamamen farklı şeylere yönelik bir arzu. Dışlananlar sadece bildiklerini, kavrayabileceklerini arzulayacaklar ve ayrıcalıklıların arzularını ve ihti-



yaçlarını artık anlayamayacaklar, çünkü bunu yapabilecekleri gerekli kültürel donanımları sonsuza dek kaybedecekler.

Kapitalizmin inşa ettiği şey işte budur: İktidarın laboratuvarlarında inşa edilmiş, etten kemikten bir otomat. Bilgi teknolojisine dayalı günümüz dünyası, makineyi hiçbir zaman insan düzeyine çıkaramayacağını çok iyi biliyor, çünkü hiçbir makine insanın yapabildiklerini yapamayacak. Böylece insanı makine seviyesine indiriyorlar. Anlama kapasitesini azaltıyorlar, yavaş yavaş kültürel mirasını mutlak minimuma indiriyorlar ve onda tekdüze arzular yaratıyorlar.

Peki bahsettiğimiz teknolojik süreç ne zaman başladı? Önerildiği gibi, sibernetikle mi başladı? Bu tür şeylerle ilgili herhangi bir deneyimi olan herkes bilir ki, sibernetiğin kurucusu zavallı Norbert Wiener'in herhangi bir sorumluluğu varsa, bu onun elektronik kaplumbağalarla oynamaya başlamasında yatmaktadır. Aslına bakılırsa, modern teknoloji yüz yıl önce masum bir İngiliz matematikçinin aritmetikle oynamaya başlayıp ikili hesabı geliştirmesiyle doğdu. Şimdi, bundan yola çıkarak, modern teknolojideki çeşitli adımları belirlemek mümkündür. Ancak niteliksel bir sıçramanın gerçekleştiği kesin bir an vardır: elektroniğin, yeni teknolojinin (ve dolayısıyla elektroniği mükemmel-

leştirme teknolojisinin) temeli olarak kullanılmaya başlandığı an. Ve olayların nasıl gelişeceğini tahmin etmek imkansız, çünkü yeni bir teknolojik aşamaya girişin sonuçlarının ne olacağını kimse öngöremez. Neden ve sonuç açasından düşünmenin mümkün olmadığını anlamalıyız. Örneğin, büyük güçlerin dünyayı havaya uçuracak atomik potansiyele sahip olduğunu söylemek safdillik olmasına rağmen, doğrudur. Son derece ürkütücü ve kıyamet gibi olan bu fikir, neden-sonuç hipotezine dayanan eski teknoloji kavramına aittir: bombalar patlar, dünya yok olur. Burada bahsettiğimiz sorun ise çok daha tehlikeli durumların ihtimalini gündeme getirir, çünkü bu artık bir spekülasyon meselesi değildir, zaten var olan ve daha da gelişen bir şeydir. Ve bu gelişme neden-sonuç ilkesine değil, öngörülemeyen ilişkilerin örülmesine dayanmaktadır. Basit bir teknolojik keşif, mesela enerji tasarrufu için yeni bir madde gibi, hiç kimsenin, hiçbir bilim insanının tahmin edemeyeceği bir dizi yıkıcı teknolojik ilişkiye yol açaabilir. Ayrıca yeni teknolojilerin yanı sıra eski teknolojileri de etkileyebilecek bir dizi yıkıcı ilişkiyi tetikleyebilir ve dünyayı kaosa sürükleyebilir. Farklı olan budur ve mevcut kâbusun yalnızca uzak bir akrabası olan sibernetik ile hiçbir ilgisi yoktur.

Bütün bunların ışığında uzun zamandır kendimize soruyoruz: düşmanı derinlemesine bilmeden

ona nasıl saldırabiliriz? Ancak biraz düşünürseniz cevap o kadar da zor değil. Polise saldırmaktan keyif alıyoruz mesela, ama kimse “polis olmak” için polis olmuyor. Bilgi ediniriz: polis nasıl çalışır, ne tür coplar kullanır? Polisin nasıl çalıştığını genel hatlarıyla anlamamız için gerekli olan sınırlı bilgiyi birleştiririz. Başka bir deyişle, eğer polise saldırmaya karar verirsek, kendimizi sadece onlar hakkında belli bir miktar bilgi edinmekle sınırlandırırız. Aynı şekilde, yeni teknolojiye saldırmak için mühendis olmak gerekli değildir, sadece bazı temel bilgileri, ona saldırmamızı mümkün kılan birkaç pratik göstergelyi elde edebiliriz. Ve bu düşünceden çok daha önemli bir şey ortaya çıkar: yeni teknoloji soyut değil, somut bir şeydir. Örneğin uluslararası haberleşme ve iletişim sistemi somut bir gerçektir. Kafamızda soyut imajlar oluşturabilmesi için ülke geneline yayılması gerekmektedir. Veri iletimi için kabloların yapımında yeni malzemeler bu şekilde kullanılıyor. İşte burada teknolojinin üretici yönüyle nasıl çalıştığını değil, ülke geneline nasıl yayıldığını bilmek önemlidir. Yani (çok sayıdaki) yönlendirme merkezlerinin nerede bulunduğu ve iletişim kanallarının nerede olduğu. Yoldaşlar, bunlar soyut fikirler değil, fiziksel şeyler, yer kaplayan ve kontrolü garanti eden nesnelere. Bu durumda

sabotajla müdahale etmek oldukça basittir. Zor olan, kabloların nerede olduğunu bulmaktır.

Saldırı için gerekli dokümantasyon ve araştırmayı bulma sorununu gördük: bir noktada bu vazgeçilmez hale geliyor. Bir noktada, teknoloji bilgisi elzem hale geliyor. Bize göre bu, devrimcilerin önümüzdeki birkaç yıl içinde yüzleşmek zorunda kalacakları en büyük sorun olacaktır.

Geleceğin toplumunda, birçok yoldaşın bahsettiği kendi kendini yöneten toplumda bilgisayardan yararlanılıp yararlanılmayacağını bilmiyorum, tıpkı yeni teknolojilerin önemli bir kısmından yararlanılıp yararlanılmayacağını bilmenin imkânsız olması gibi. Aslında geleceğin bu hipotetik toplumunda neler olacağı hakkında bir şey bilmek mümkün değil. Bir noktaya kadar bilebildiğim tek şey, şimdiki zamanla ve yeni teknolojilerin kullanımının yarattığı etkilerle ilgili. Ama biz zaten bu konuya girdik, bu yüzden kendimizi tekrar etmenin anlamı yok. Anarşistlerin görevi saldırmaktır, ancak kendi örgütsel çıkarları veya nicel büyümeleri adına değil. Anarşistlerin savunacakları hiçbir sosyal veya örgütsel kimlikleri yoktur. Yapıları her zaman gayri resmi bir karaktere sahiptir, bu nedenle saldırıları gerçekleştiğinde kendilerini savunmak (veya propaganda yapmak) için değil, herkesi vuran bir düşmanı yok etmek içindir. Ve teori ile pratik bu saldırıda kaynaşmaktadır.

Tarihte eşi görülmemiş bir kapitalizm türü ufukta beliriyor. Neo-liberalizmden bahsedildiğinde aslında kastedilen budur. Küresel hakimiyetten söz edildiğinde de kastedilen proje budur, eski iktidar kavramı ya da eski emperyalizm değil. Reel sosyalizm, bu proje ve onun muazzam egemenlik kapasitesi karşısında çökmüştür. Eski kapitalizm bağlamı içerisinde böyle bir çöküş asla olmazdı. Şimdiyse dünyanın iki karşıt bloğa bölünmesine gerek yok. Yeni kapitalist emperyalizm idari bir türdür. Projesi, büyük bir dışlanmışlar kitlesi pahasına, dünyayı küçük bir azınlık adına yönetmektir. Ve bu projeleri göz önünde bulundurularak, mümkün olan tüm araçlar zaten kullanılıyor – yani yeni araçların yanı sıra koşullara göre savaş, baskı, barbarlık gibi vahşi olanlar. Bu şekilde, örneğin eski Yugoslavya’da, bir halkın kapasitelerini olabildiğince azaltmayı hedefleyen amansız bir savaş yürütülüyor. Daha sonra bu mutlak yıkım durumuna küçük bir insani yardım şeklinde müdahale edilecek, ve bu, mutlak ve topyekun sefalet koşulları içerisinde çok büyük bir yardım gibi görünecek.

Eski Yugoslavya gibi ülkelerin savaşsız halinin nasıl olacağını bir düşünün. Batı Avrupa’nın kapılarında, sınırlarımızda, Avrupa Topluluğu’nun yanında büyük bir barut fıçısı. Hiçbir ekonomik müdahalenin Batı tüketimciliği düzeyine çıkarama-

yacağı toplumsal çelişkilerin bulunduğu, patlamaya hazır bir barut fıçısı. Tek çözüm savaştı, dünyanın en eski aygıtıydı ve bu uygulandı. Amerikan ve dünya emperyalizmi Somali ve Irak'a müdahale ediyor, eski Yugoslavya'ya müdahale edeceklerine dair çok az şüphe var çünkü bu bölgede isyan olasılığının sıfıra indirilmesi gerekiyor. Velhasıl ekonomik ve sosyal bağlam göz önüne alınarak, eski yöntemlerle birlikte yeni yöntemler kullanılıyor.

Ve büyük dehşet cephaneliğindeki en eski silahlardan biri de ırkçılıktır. Irkçılık ve onunla ilgili tüm kötülükler (neo-nazizm, faşizm vb.) üzerine, kapitalist yeniden yapılanmanın farklılaşmış gelişimine göz atalım. Sorunu anlamak için, kapitalist yeniden yapılanmanın sihirli bir değnek sallayarak tüm sorunlarını çözme yeteneği olmadığını görmek gereklidir. Dünyanın her yerinde, her biri çeşitli düzeylerde toplumsal gerilime sahip farklı durumlarla karşı karşıyadır. Şimdi, bu toplumsal gerilim durumları her birimizin derinliklerinde gizlenen, her zaman bir kenara koyduğumuz ve kovduğumuz şeyleri yüzeye çıkarıyor. Irkçılık, milliyetçilik, yahut farklı ve yeni olanlardan, AIDS'ten, homoseksüelden korkmak gibi temel faktörler, hepsi içimizdeki gizil dürtülerdir. Kültürel üst yapımız, devrimci bilincimiz, Pazar elbiselerini giydiğinde onları yok eder ve hepsini gizler. Sonra, en iyi Pazar elbiselerimizi çıkardığımızda, tüm bun-

lar yeniden belirmeye başlar. Irkçılık canavarı her zaman mevcuttur ve Kapitalizm onu kullanmaya her zaman hazırdır. Son birkaç yılda sosyal gerilimlerin hızla geliştiği Almanya’da olduğu gibi, bu fenomen sürekli gelişim içindedir. Kapitalizm ırkçılığı kontrol eder ve onun belirli yönlerini kullanır, ancak küresel iktidarının genel yönetiminin demokratik, hoşgörülü ve olasılıkçı bir doğaya sahip olması nedeniyle de ondan korkar. Kullanım açısından her şey (örneğin, ideoloji, korku) mübahtır – bunların hepsi sermayenin projesinin bir parçasıdır. Post-endüstriyel kapitalizmin ırkçılığa karşı olduğunu kesin olarak söyleyemeyiz. Demokratik doğası gibi başlıca özelliklerinden birkaçını görebiliriz, sonra birdenbire aynı teknolojik olarak gelişmiş kapitalizmin, belirli bir ülke bağlamında yüz yıl önce kullanılan yöntemleri kullandığını keşfederiz: ırkçılık, Yahudilere yönelik zulüm, milliyetçilik, mezarlıklara saldırılar, insanın tasarlatabileceği en nefret dolu ve iğrenç şeyler. Sermaye çok yönlüdür, ideolojisi her zaman Makyavelisttir: hem aslanın gücünü hem de tilkinin kurnazlığını kullanır.

Ancak dünya çapında kapitalizmin ana aracı yeni teknolojilerdir. Yoldaşlar, bu kadar kafa karışıklığını ortadan kaldırmak için üzerinde biraz düşünmeliyiz. Ve bunu yaparken, değişen sosyal koşullarda, devrim sonrası bir durumda böyle bir

teknolojinin olası kullanımını da göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Eski teknolojilerden yenilere büyük bir niteliksel sıçrama olduğunu zaten gördük – yeni teknolojiler derken bilgisayarlara, lazerlere, atoma, atom altı parçacıklara, yeni malzemelere, insan, hayvan ve bitki genetiği manipülasyonuna dayalı olanları kastediyoruz. Eski teknolojiler kendilerini sadece malzemeyi dönüştürmekle, gerçekliği değiştirmekle sınıyorlardı; yeni teknolojiler ise gerçekliğe nüfuz etmiştir. Sadece dönüştürmekle kalmıyor, onu yaratıyor, sadece moleküler değişimler ve olası moleküler dönüşümler değil, her şeyden önce zihinsel bir dönüşüm yaratıyorlar. Televizyonun normalde nasıl kullanıldığını düşünün. Bu iletişim aracı içimize, beynimize girmiştir. Gerçekliği görme, anlama kapasitemizi değiştiriyor. Zaman ve mekandaki ilişkileri değiştiriyor. Kendimizin dışına çıkma ve gerçekliği değiştirme olasılığını değiştiriyor. Aslında, anarşistlerin büyük çoğunluğu bu modern teknolojiler bütününden yararlanmanın mümkün olmadığını düşünüyor.

Bu konuda devam eden bir tartışma olduğunu biliyorum. Ancak bu tartışma bir yanlış anlama üzerine kurulu. Yani kökten farklı iki şeyi aynı şekilde ele almaya çalışan bir tartışma. İspanyol anarko-sendikalizminin eski devrimci rüyası, işçi sınıfının üretim araçlarını ele geçirebilmesi ve



geleceğin toplumunda daha adil ve özgür biçimde kullanılabilmesi için, iktidara saldırıp onu yenmekti. Bugün bu yeni teknolojilerden daha adil ve özgür bir şekilde yararlanabilmemiz imkansız olacaktır, çünkü bunlar dünün eski teknolojileri gibi karşımızda pasif biçimde durmuyorlar, dinamikler. Hareket ediyor, derinliklerimize nüfuz ediyorlar. Bugün hızla saldırmazsak, yarın bunu yapmak için neye ihtiyacımız olduğunu artık anlayamayacağız; ve teknolojileri ele geçirmek yerine, teknolojiler bizi ele geçirecek. Bu bir toplumsal devrim değil, sermayenin teknolojik devrimi olacak. Bu nedenle yeni teknolojilerin devrimci kullanımı imkansızdır. Bu yanılgı, Birinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde pek çok tanınmış anarşistin tuzağına düştüğü, yani savaşın olası devrimci kullanımına ilişkin eski yanılgıya benziyor. Savaşın devrimci kullanımı imkansızdır, çünkü savaş her zaman ölüm aracıdır. Yeni teknolojilerin devrimci kullanımı da imkansızdır, çünkü yeni teknolojiler her zaman ölüm araçları olacaktır. Yani yapılacak tek şey onları yok etmek – şimdi saldırmalı; gelecekte, proje tamamlandığında ya da kendilerini kandıranlar bunu yapmayı bıraktığında değil; şimdi sabotaj, şimdi saldırı! Vardığımız sonuç budur. İşte bu noktada başta söylediğimiz açıklığa kavuşur; yani teori pratikle birleşir ve post-endüstriyel kapitalizmin analizi

kapitalizme saldırmak için araç haline gelir. Kişinin dikkatini, Kapitalizmin bu yeniden yapılanma projesini mümkün kılan ve sorumlulukları açık olan şeylere yönlendirmek, isyancı ve devrimci anarşizm için bir araç haline gelir.

Bugün eşitsizliğin köküne inmek demek, daha önce hiç olmadığı kadar, bilginin eşitsiz dağılımını mümkün kılan kaynağa doğrudan saldırmak anlamına geliyor. Ve bunun nedeni, ilk kez gerçekliğin kendisinin ve Kapitalizmin bilgi olmasındandır. Örneğin üniversite gibi bilginin üretildiği merkezler bir zamanlar ihtiyaç anlarında başvurulmak üzere kapatılmış yerlerken, bugün kapitalist ve baskıcı yeniden yapılanmanın merkezinde yer alıyor. Bu yüzden bir bilgi dağılımı mümkündür. Bunun acil bir sorun olduğunu söylemekte ısrar ediyorum, çünkü farkı gördüğünüzde kavrayabilirsiniz. Ancak aralarında hiçbir iletişim olmayan iki farklı bilgi türü -yani dâhil olanın/ayrıcalıklının bilgisi ve dışlananın bilgisi- arasında net bir ayırım meydana geldiğinde, artık çok geç olacaktır. Eğitimin kalitesini düşürme projesini düşünün. Bir zamanlar bilgi edinme aracı olan kitlesel eğitim, son yirmi yılda nasıl da nitelikten yoksunlaştırma aracına dönüştü. Bilgi seviyesi düşürülürken, sınırlı bir ayrıcalıklı azınlık, Sermaye tarafından organize edilen uzmanlaşmış yüksek lisans derecelerinde başka bilgiler edinmeye devam ediyor.

Bu bence saldırının gerekliliğini ve aciliyetini bir kez daha gösteriyor. Saldırı, evet. Ama kör saldırı değil. Çaresiz, mantıksız bir saldırı değil. Anlamak ve harekete geçmek için gözleri sonuna kadar açık, stratejik, devrimci bir saldırı. Örneğin sermayenin var olduğu, zaman ve mekanda gerçekleştiği durumlar hep aynı değildir. Bazı bağlamlarda isyan diğerlerine göre daha ileri düzeydedir, ancak uluslararası düzeyde kitlesel mücadelelerin gerçekleşme olasılığı hala büyük bir potansiyele sahiptir. Ara mücadelelere, yani belirli bir sorundan doğan, hatta yerel olarak sınırlı olan mücadelelere müdahale etmek hala mümkündür. Bunlar ikincil öneme sahip gibi değerlendirilmemelidir. Bu tür mücadeleler Kapitalizmin evrensel projesini de rahatsız eder. Ve bunlara müdahale ederiz, sınıf yapısının parçalanmasını frenleyen bir direniş unsuru olarak değerlendirilebilir.

Bu yüzden yeni araçlar icat etmeliyiz. Bu araçlar sendika veya parti liderliğinin aracılığı olmaksızın mücadelelerin gerçekliğini etkileyebilecek nitelikte olmalıdır. Sınırlı da olsa net hedefler önermelidir, evrensel değil spesifik hedefler, dolayısıyla kendi içlerinde devrimci değildirler. Belirli hedeflere işaret etmeliyiz çünkü insanların çocuklarını beslemesi gerekiyor. Herkesin evrensel anarşizm adına kendini feda etmesini bekleyemeyiz. O halde, anarşistler olarak varlığımızın kesin görevi, insanları kendi çıkarları

doğrultusunda doğrudan mücadele etmeye teşvik etmek gibi belirli bir görevi olan, sınırlı hedefler belirlemektir, çünkü bu hedeflere ancak doğrudan, özerk mücadeleyle ulaşılabilir. Ve amaca ulaşıldığında çekerdek solar ve yok olur. Yoldaşlar daha sonra farklı koşullar altında yeniden başlar.

Hangi yoldaşlardan bahsediyoruz? Hangi anarşistlerden? Çoğumuz anarşistiz ama kaçımız gerçek, somut faaliyetler için hazırız? Bugün burada kaçımız meselenin eşliğinde durup “mücadelede varız” diyebiliyor? [Tablo şu:] Projemizi öneriyoruz, sonra işçiler ve sömürülenler istediğini yapıyor, görevimiz tamamlandı, vicdanımızı rahatlattık: Temel olarak, anarşistin görevi propaganda değil de nedir? Anarşistler olarak, tüm toplumsal sorunların çözümüne sahibiz. Böylece sorunun sonuçlarına katlanan insanlara kendimizi tanıtıyor, çözümümüzü öneriyor ve eve dönüyoruz. Hayır, bu tür bir anarşizm sonsuza dek yok olmak üzeredir. Kalan son mummyalar tarihe aittir. Yoldaşlar mücadelelerin sorumluluğunu doğrudan ve kişisel olarak üstlenmelidirler çünkü sömürülenlerin belirli durumlarda mücadele etmeleri gereken ve çoğu zaman mücadele etmedikleri amaç ortaktır, çünkü biz de onlar gibi sömürülüyoruz. Ayrıcalıklı değiliz. İki farklı dünyada yaşamıyoruz. Onların (yani sözde kitlelerin) bizden önce saldırması için ciddi bir neden yok. Kendimizi yalnızca onla-

rın huzurunda saldırmaya yetkin hissetmemiz için de bir neden göremiyorum. İdeal olan elbette kitle mücadelesidir. Ancak kapitalist yeniden yapılanma projesi karşısında anarşistler kendilerini sorumlu hissetmeli ve kitlesel mücadelenin işaretlerini beklemek yerine kişisel olarak, doğrudan saldırmaya karar vermelidir. Çünkü bu hiçbir zaman gerçekleşmeyebilir. İşte yıkıcı eylem burada gerçekleşir. İşte bu noktada çember kapanır. Ne bekliyoruz?

Bireysel yıkım eylemleri de öyle. Ancak burada önemli bir itiraz dile getirildi: Bir bilgisayarı parçalayarak ne kazanılır? Teknoloji sorununu çözer mi? Önemli olan bu soru, sosyal sabotaj hipotezini geliştirirken bize sunuldu. Denildi ki: Bir kuleyi/direği yok etmekle hangi sonuç elde edilir? Her şeyden önce, sabotaj sorusu teknolojinin uç noktalarından çok iletişim ağına yöneliktir. Dolayısıyla teknolojinin ülke genelinde nasıl dağıtıldığı konusuna geri dönüyoruz, ve başka bir konuya geçip ciddi bir soruna değinmek istiyorum. “Ciddi sorun” terimini kullanmama izin verin; çünkü gizli bir silahlı örgütün belirlirli bir kişiye saldırarak yaptığını düşündüğü şey ile, anarşist isyancı bir yapının teknolojik bir gerçekliğe saldırarak yaptığını düşündüğü şey arasında bir karşılaştırma yapıldı, ve tüm söylenen ile yapılanların pek bir farkı olmadığı ileri sürüldü. Bir fark var ve bu çok önemli. Ama mesele insanlar ve şeyler ara-

sındaki fark değildir. Bu daha da önemli bir fark, şöyle ki, gizli silahlı örgütün amaçları merkeziyetçilik yanlıgısını içermektedir. Örgüt bir kişiye saldırarak Sermaye'nin merkezine saldırdığına inanıyor. Bu tür bir hata anarşist isyancı bir örgütte mümkün değildir, çünkü anarşist, teknolojik bir gerçekliğe veya onu gerçekleştiren sorumluya saldırdığında, Kapitalizmin herhangi bir merkezine saldırmadığının tamamen farkındadır.

Seksenlerin ilk yarısında İtalya'da nükleer santrallere karşı büyük kitlesel mücadeleler yaşandı. Bunlardan en önemlilerinden biri de Comiso'daki füze üssüne karşı yürütölen mücadeleydi. Bu bağlamda "temel çekirdekler" oluşturduk. Üç yıl boyunca yerel halkın yanında mücadele ettik. Çeşitli nedenlerden ötürü üssün inşasını engellemeyi başaramayan kitlesel bir mücadeleydi. Ancak bu düşündüğümüz tek mücadele türü değil, isyancı anarşistler olarak katıldığımız birçok olası ara mücadeleden sadece biri.

Diğer yandan, takip eden yıllarda İtalya'da elektrik şebekesine bağlı yapılara yönelik dört yüzden fazla saldırı düzenlendi. Kömürle çalışan elektrik santrallerine sabotaj, bölgeye enerji sağlayan, bazıları devasa büyüklükteki yüksek gerilim hatlarının yok edilmesi vs. Bu mücadelelerden bazıları kitlesel mücadelelere dönüştü; sabotaj

projelerinin bazılarına kitlesel müdahale oldu, bazılarında olmadı. Kırsal kesimde karanlık bir gecede isimsiz yoldaşlar bir direği havaya uçururlardı. Bu saldırılar tüm ülkeye yayılmıştı ve bence iki temel özelliği vardı: Sermayeye karşı kolayca gerçekleştirilebilir bir saldırıydı çünkü çok yıkıcı bir teknoloji kullanmıyorlardı, ikincisi ise kolayca kopyalanabiliyorlardı. Herkes gece yürüyüşüne çıkabilir. Ayrıca sağlıklı bir aktivitedir. Dolayısıyla anarşistler kitlelerin uyanmasını pasif bir şekilde beklemediler, bizzat bir şeyler yapmayı düşündüler. Bildiğimiz 400 saldırının yanı sıra en az 400 saldırı daha gerçekleşmiş olabilir, çünkü Devlet korktuğu için bu eylemleri gizledi. Ülkenin dört yanına kılcal damar gibi yayılan bir sabotajı kontrol altına almak mümkün değildir. Dünyada hiçbir ordu böyle bir faaliyeti kontrol edemez. Bildiğim kadarıyla, bilinen dört yüz saldırıyla ilgili olarak bir yoldaşımız bile tutuklanmadı.

Yeterince uzun konuştuğumu düşündüğüm için burada bitirmek istiyorum. İsyancı tercihimiz anarşisttir. Karakteristik bir seçim, kalpten diyelim, aynı zamanda aklın bir seçimi ve analitik düşüncenin sonucudur. Bugün küresel kapitalist yeniden yapılanma hakkında bildiklerimiz, bize anarşistler için acil, yıkıcı müdahaleden başka açık yol olmadığını gösteriyor. Bu yüzden isyancıyız ve

her türlü ideoloji ile gevezeliğe karşıyız. Bu yüzden her türlü anarşizm ideolojisine ve anarşizm hakkındaki gevezeliğe de karşıyız. Bar muhabbetlerinin zamanı bitti. Düşman bu büyük salonun hemen dışında, herkesin görebileceği bir yerde. Bu sadece ona saldırmaya karar verme meselesidir. İsyancı anarşist yoldaşların bunu yapmak için zamanlamayı ve araçları nasıl seçeceklerini bileceklerinden eminim, çünkü anarşiyi gerçekleştirmek, yoldaşlar, bu düşmanın yok edilmesiyle mümkündür.



Anarşist Kütüphane



Alfredo M. Bonanno  
Yeni Kapitalist Düzen Karşısında Anarşistler  
Mayıs, 1993

27.08.2023 tarihinde şuradan alındı:  
sentez fikir.wordpress.com  
Çeviri: N. Toygar Ateş  
İngilizce Aslı: Anarchists in the Face of the New  
Capitalist Order

**tr.anarchistlibraries.net**